

BEDŘICH SMETANA

Haakon Jarl,
symfonická báseň, op. 16
Haakon Jarl, symphonic poem

BOHUSLAV MARTINŮ

Koncert pro housle a orchestr č. 2
Concerto for violin
and orchestra No. 2

Andante. Poco allegro. Moderato
Andante moderato
Poco allegro

P ř e s t á v k a   I n t e r v a l

Dvořákova síň Rudolfiny
Dvořák Hall of Rudolfinum

19:30

úterý
Tuesday

září
September

12

ANTONÍN DVOŘÁK

Symfonie č. 5 F dur, op. 76
Symphony No. 5 in F Major

Allegro ma non troppo
Andante con moto
Scherzo. Allegro scherzando
Finale. Allegro molto

BBC PHILHARMONIC

JAROSLAV SVĚCENÝ . . . . . housle Violin

GIANANDREA NOSEDA . . . . . dirigent Conductor

Koncert je vysílán přímým přenosem na stanici Český
rozhlas 3 – Vltava.

Během pětiletého pobytu ve Švédsku se mladý **Bedřich Smetana (1824–1884)**, přesvědčený zastávce programní hudby, jak ji v té době reprezentoval Ferenc Liszt, rozhlížel po nosných námětech ze světové literatury a našel je u Shakespeara (Richard III.) a Schillera (Valdštyňův tábor). Trilogii symfonických básní doplnil nakonec skladbou, k níž si záměrně vybral drama dánského básníka Adama Oehlenschlägera Haakon Jarl. Chtěl tím vyjádřit svou vděčnost severským zemím, jež jej tak vlídně a pohostinně přijaly a pomohly mu překonat obtížné životní období. Námětem je boj utlačovaného pohanského lidu, ztělesňovaného titulním hrdinou a jeho osvobození norským králem Olafem Trygvasonem, který přinese do Skandinávie mír a křesťanství. Náboženský motiv však pro Smetanu nehrál žádnou roli. Skladatel se zaměřil, stejně jako to učinil v předchozích dvou skladbách, na boj dvou principů, dobra a zla. To je hudebně vystiženo dvěma kontrastními motivy, kdežto střední hudební plocha líčí jejich boj a vítězství spravedlivé myšlenky. Smetana však nakonec připojil ještě podivuhodnou závěrečnou katarzi, nadepsanou v partituře výmluvně *Andante religioso*, jako obraz štěstí, jenž si utlačovaný lid vydobyl. Jen v tympánu doznívá tiše jako připomínka minulosti rytmus utlačovatelova motivu.

Bohuslav Martinů (1890–1959) byl houslista. Na konzervatoři ani u státních zkoušek se svým nástrojem sice neuspěl, ale přece jen se stal houslistou České filharmonie a její šéfdirigent, Václav Talich, rozpoznal tvůrčí talent mladého muže a dokonce uvedl jeho první skladby. Skladatelův tvůrčí talent se rychle rozvinul a vytříbil pobytem v Paříži, prohloubil se během války v Americe a z českého skladatele se stal uznávaný hudební tvůrce, o jehož díla byl velký zájem nejen mezi reprodukcními umělci, ale i mezi světovými nakladateli.

V roce 1943 komponoval Martinů v New Yorku na žádost houslisty Mishi Elmana houslový koncert a tehdy velmi slavný umělec jej v Bostonu 31. prosince 1943 s Boston Symphony Orchestra a dirigentem Sergejem Kusevickým také poprvé provedl. Vznik koncertu spadá do období krátce po velkém úspěchu premiéry 1. symfonie a je s ní duchovně i dikčně příbuzný. Má vysloveně virtuózní ráz a navazuje vědomě na romantické tradice. Je plný nádherné hudební lyriky, vzpomínání na domov, zdůrazňujícím národní zabarvení, i zdravého sebevědomí. Rozjásaná závěrečná věta připomíná Dvořákovy taneční inspirace a svou upřímnou radostností skvěle korunuje dílo, které stojí v české houslové literatuře hned vedle slavného koncertu Antonína Dvořáka.

Génius **Antonína Dvořáka (1841–1904)** dozrával pomalu, ale za deset let od své symfonické prvotiny – v první polovině sedmdesátých let – dosáhl skladatel již plné umělecké zralosti a dočkal se i potěšujícího oficiálního uznání ve formě státního stipendia. Spolu s úspěchem opery *Král a uhlíř* to byl moment, který silně podnítil jeho vnitřní sílu a tvůrčí fantazii. Do jeho hudebního slovníku pronikají stále více výrazné slovanské prvky, takže zde můžeme mluvit o počátku jeho „slovanského období“.

v němž vznikla celá řada autorových nejznámějších skladeb, včetně Slovanských tanců. V první polovině roku 1875, ve velmi krátké době pěti letních týdnů, vznikla také symfonie č. 5 F dur, op. 76. Symfonie evokuje pastorální nálady a proti předcházejícím skladbám představuje další krok kupředu především ve formální sevřenosti a pregnantnosti hudebních myšlenek. Jásavá idylická nálada prvních tří vět přejde ve finále v dramatickou hudbu naznačující, že i líbezná příroda se dokáže proměnit v dravý živel. V samém závěru však citace úvodní hudební myšlenky strhne výraz opět k úvodnímu jasu a skladba končí v líbezné pohodě, jak začala.

Symfonie F dur byla poprvé provedena za řízení Adolfa Čecha 25. března 1879 v Praze a je věnována Hansi von Bülowovi, který si dedikaci cenil „více než nějaký velkokříž od jakéhosi knížete“.

*During his five year stay in Sweden the young **Bedřich Smetana (1824 - 1884)**, a staunch proponent of programme music, as represented at that time by Franz Liszt, was searching for worthy subjects from world literature which he found in Shakespeare (Richard III) and Schiller (Wallenstein's Camp), and finally completed his trilogy of symphonic poems with a composition, for which he had deliberately chosen the work 'Haakon Jarl' by the Danish poet Adam Oehlenschläger. In doing so, he wished to express his gratitude to the Nordic lands which had afforded him such a friendly and hospitable welcome and helped him to overcome a difficult period in his life. The subject matter was the struggle of an oppressed heathen people, embodied by the protagonist, and their liberation by the Norwegian king Olaf Tryggvason, who brought peace and Christianity to Scandinavia.*

Bohuslav Martinů (1890 - 1959) was a violinist and despite not completing his studies at the Prague Conservatory he nonetheless became a violin player with the Czech Philharmonic whose principal conductor, Václav Talich, recognised his creative talent and premiered his first pieces of music.

In New York in 1943, Martinů composed a Violin Concerto at the request of the renowned violinist Mischa Elman who gave its first performance in Boston on 31 December 1943 with the Boston Symphony Orchestra under Serge Koussevitsky.

The genius of **Antonín Dvořák (1841 - 1904)** was slow to mature but during the first half of the year 1875, within the very short period of five weeks in the summer, he composed his Symphony no. 5 in F major, op. 76. This Symphony evokes pastoral moods, and, in comparison with earlier pieces, represents yet another step forward primarily in its conciseness of musical ideas and formal cohesion.

BBC PHILHARMONIC

První rozhlasová stanice v Manchesteru našla své sídlo v budově Metropolitan Vickers Electrical Company a oficiálně začala vysílat v roce 1922. Zároveň si zřídila orchestr, sbor a operní společnost. Tak získalo pravidelné rozhlasové vysílání působivou různorodost. Mnohá díla, především britských skladatelů se poprvé dostala do rozhlasových vln právě z Manchesteru. Patří mezi ně Elgarovy Variace Enigma nebo Sen svatého Jeronýma či Holstovy Planety. Během války hrál orchestr svou vlastní svébytnou roli, když vyjížděl ze studia a koncertoval přímo pro vojáky. Šedesátá léta pro těleso znamenala velký růst, nejenom v počtu koncertů, ale především v kvalitě uměleckého výkonu a veřejného uznání. V roce 1982 oznámila BBC, že během dvou let rozšíří orchestr na 90 členů a přejmenuje jej na BBC Philharmonic. Mnozí vynikající dirigenti začali přijíždět. Mezi nimi Sir Charles Groves, Sir Georg Solti, Neeme Järvi, Paavo Järvi a Sir Charles Mackerras. Současným šéfdirigentem je Gianandrea Noseda a Yan Pascal Tortelier je zasloužilým dirigentem orchestru. Jedním z důležitých dramaturgických záměrů orchestru je uvádění nových soudobých skladeb, což přilákalo celou řadu skladatelů k přímé spolupráci v roli dirigentů. K nim patří L. Berio, A. Copland, K. Penderecki, M. Tippett nebo W. Walton. V roce 1991 se dokonce Sir Peter Maxwell Davies stal prvním dirigujícím skladatelem. Svá díla také s tělesem premiéroval. Byla mezi nimi také jeho 7. symfonie. Zvláštností v činnosti orchestru jsou veřejné zkoušky ve studiu 7 manchesterské BBC, kdy těleso umožňuje studentům z hudebních škol získat cennou hudební přípravu a zkušenosti z koncertů. Těchto zkoušek se zúčastnily tisíce lidí všech věků.

BBC PHILHARMONIC

The first Manchester radio station was housed in the premises of the Metropolitan Vickers Electrical Company, and officially began transmitting in 1922. The station created an orchestra, together with a chorus and opera company. There began an impressive variety and range of regular live music broadcasts. Many works, particularly by British composers, were given their first broadcast performances by this orchestra, such as Elgar's Enigma Variations, Holst's The Planets and Elgar's The Dream of Gerontius. Throughout the war the Orchestra played its part by moving out

of the studio to give concerts to members of the forces. The '60s was a period of great growth – not just in terms of numbers, but also in terms of musical excellence and public recognition. In 1982 it was announced that the BBC Northern Symphony Orchestra would be augmented over two years to a playing strength of 90, and that it would in future be known as the BBC Philharmonic. The many distinguished conductors the Orchestra has worked with include Sir Charles Groves, Sir Georg Solti, Neeme Järvi, Paavo Järvi and Sir Charles Mackerras. Gianandrea Noseda is currently Principal Conductor and Yan Pascal Tortelier is Conductor Laureate. The Orchestra's policy of introducing new and adventurous repertoire to its programmes has meant that a large number of composers have also worked with the Orchestra as conductors, among them Berio, Copland, Penderecki, Tippett and Walton. In 1991 Sir Peter Maxwell Davies became the BBC Philharmonic's first ever Composer/Conductor and in this position wrote works for the Orchestra culminating with his Symphony No. 7. Thousands of people of all ages have attended the BBC Philharmonic's rehearsals in Studio 7 Manchester, whilst the orchestra enables instrumentalists from musical schools to gain valuable training and performing experience with the Orchestra.

JAROSLAV SVĚCENÝ

je jedním z nejlepších českých houslistů a výrazná postava české hudební scény. Svou profesionální dráhu začal již během svých studií na pražské Akademii múzických umění u profesorů Františka Pospíšila a Václava Snítily. Svá studia završil mistrovskými kurzy u světově proslulého virtuóza Gidona Kremera. Jaroslav Svěcený je rovněž velkým popularizátorem houslové hry. Jeho projekty pro televizi i rozhlas vždy směřují k získání pozornosti všech věkových skupin. Jeho mnohé koncerty a účinkování na mezinárodních festivalech probíhají v mnohých zemích světa. J. Svěcený natočil na 40 CD s díly světových i českých autorů.

Je pokládán za jednoho z největších znalců v historii stavění houslí. Jeho projekt VIOLINO, v jehož rámci představuje řadu nástrojů vzniklých od 17. do 20. století, je proslulý.

JAROSLAV SVĚCENÝ

is one of the best contemporary Czech violinists and a prominent personality on the Czech musical scene. He started his soloist career as early as during his studies at the Prague Academy of Music and Performing Arts where he was tutored by Professor

František Pospíšil and Professor Václav Snítel. Jaroslav Svěčený crowned his education with master-courses received from renowned world virtuoso Gidon Kremer. Jaroslav Svěčený is a famous by promoting the violin play. His TV, radio and concert projects, above all, attract the audience of all age categories. Jaroslav Svěčený's numerous concert tours and festival performances covered many countries of the world. So far, he recorded 40 CD's with works by both world and Czech authors. He is also widely regarded as an expert in the history and construction of violins. His concert project globally called "VIOLINO" portrays masterpiece violins made by important violinmakers of the 17th through 20th centuries.

GIANANDREA NOSEDA

se stal šéfdirigentem orchestru BBC Philharmonic v Manchesteru v září roku 2002. Za velmi krátký čas si získal mezinárodní pověst jako vynikající dirigent. V roce 1997 jej pozval Valerij Gergijev jako hlavního hostujícího dirigenta do Mariinského divadla v Petrohradě a o dva roky později mu předal místo hlavního hostujícího dirigenta ve své Rotterdamské filharmonii. V roce 2000 se stal G. Nosedá uměleckým ředitelem významného Mezinárodního hudebního festivalu Settimane Musicali di Stresa e del Lago Maggiore v Itálii. V roce 2003 nastoupil jako hlavní hostující dirigent u rozhlasového a televizního symfonického

tělesa RAI Torino v Itálii. G. Nosedá se narodil v Miláně, kde také začal svá studia klavíru, skladby a dirigování. Posléze se zdokonalil v mistrovských kurzech u Myung-Whun Čanga a Valerije Gergijeva. Následovalo pozvání k Verdiho milánskému symfonickému orchestru. Od té doby se G. Nosedá začal objevovat s takovými mezinárodně uznávanými orchestry, jakými jsou City of Birmingham Symphony Orchestra, Komorní orchestr Evropy, Švédský rozhlasový symfonický orchestr, Vídeňský komorní orchestr, Tokijský symfonický orchestr nebo Ensemble Orchestral de Paris. Jeho operní kariéra je ovšem také pozoruhodná. Jako hlavní hostující dirigent Mariinského divadla byl s jeho orchestrem v Itálii, Francii, Portugalsku, Argentíně, Hong Kongu, Japonsku, Číně, Německu, Izraeli nebo ve Finsku. V roce 1999 nastudoval v Petrohradě novou inscenaci Šípkové Růženky a původní verzi Verdiho Síly osudu, jež měla světovou premiéru v Petrohradě, a přijel s ní na scénu Královské opery v Londýně. V roce 2001 se poprvé objevil v losangeleské opeře s Pikovou dámou. O rok později debutoval na scéně Metropolitní opery v New Yorku v Prokofjevově Vojně a míru.

GIANANDREA NOSEDA

became Principal Conductor of the BBC Philharmonic in September 2002. In a very short time, Gianandrea Noseda has earned an international reputation as an outstanding conductor. Invited by Valery Gergiev to be Principal Guest Conductor at the Mariinsky Theatre (Kirov) in St Petersburg in October 1997, in February 1999 he took up the appointment of Principal Guest Conductor of the Rotterdam Philharmonic Orchestra. In April 2000 he became Artistic Director of the International Festival Settimane Musicali di Stresa e del Lago Maggiore in Italy. In September 2003 he became Principal Guest Conductor of the Orchestra Nazionale della RAI in Torino. Gianandrea Noseda was born in Milan where he began his musical studies in piano, composition and conducting. He later attended conducting courses with Myung-Whun Chung and Valery Gergiev. He was then invited to make his debut with the Orchestra Sinfonica di Milano Giuseppe Verdi. Since then Gianandrea Noseda has appeared with international orchestras such as the City of Birmingham Symphony Orchestra, the Chamber Orchestra of Europe, Swedish Radio Symphony Orchestra, the Vienna Chamber Orchestra, the Tokyo Symphony Orchestra and the Ensemble Orchestral de Paris. Gianandrea Noseda has been equally successful in the world of opera. In his role as Principal Guest Conductor at the Mariinsky Theatre he has been on tour with the Kirov Orchestra to Italy, France, Portugal, Argentina, Hong Kong, Japan, China, Germany, Israel and Finland. He has conducted new productions with the Kirov Ballet of *Sleeping Beauty* in 1999. Gianandrea Noseda appeared with the Kirov in the summer of 2001 at the Royal Opera House in original St Petersburg version of Verdi's *La forza del destino*. In September 2001 he made his Los Angeles Opera debut in Tchaikovsky's *Queen of Spades* and in March 2002 he made his debut at the Metropolitan Opera in New York in Prokofiev's *War and Peace*.

PRODEJ VSTUPENEK:

Pokladna Rudolfina
Alšovo nábřeží 12, 110 00 Praha 1
tel.: 227 059 234

Vydal Mezinárodní hudební festival PRAŽSKÝ PODZIM, s.r.o.
se sídlem: Příběnická 20, 130 00 Praha 3, IČO: 60490829
Tel.: 222 540 484, Fax: 222 540 415
e-mail: festival@prazskypodzim.cz
www.prazskypodzim.cz

Grafická úprava: Eskira s.r.o.
Překlad: Claudia Carrington
Muzikologické texty: PhDr. Jaroslav Holeček • Fotografie: archiv
Vytiskla tiskárna: Pematisk s.r.o.